

Univers Pedagogic

45 (975),
11 decembrie 2025

Săptămânalul pedagogilor din toată țara!

UNIVERSITATEA DE STAT DIN CAHUL AR PUTEA FI ABSORBITĂ DE UTM

Procesul de constituire a unui Centru Universitar la Cahul, prin integrarea Universității de Stat „Bogdan Petriceicu Hasdeu” din localitate în Universitatea Tehnică a Moldovei, rămâne în discuție. O nouă rundă de consultări cu comunitatea academică locală este programată pentru 11 decembrie a.c.

Ministerul Educației și Cercetării susține că transformarea ar putea asigura, pe termen mediu și lung, menținerea unui centru universitar puternic în sudul țării, în contextul declinului demografic din regiune. Astfel, creșterea atractivității studiilor și diversificarea programelor depind de existența unui corp didactic calificat în următorii 5–10 ani.

În prezent, la Cahul își fac studiile 879 de studenți la ciclul licență, dintre care 320 - la zi și 457 - la fără frecvență. Universitatea se confruntă cu dificultăți bugetare, iar concurența cu instituțiile de învățământ superior din România este în creștere.

Ministerul consideră că integrarea în Universitatea Tehnică

a Moldovei poate reprezenta o soluție viabilă pentru consolidarea centrului universitar. UTM a fost propusă ca opțiune prioritară datorită situației sale financiare mai stabile și capacității de a dezvolta domenii precum ingineria, tehnologiile informaționale și agricultura – considerate relevante pentru economia națională.

Ca alternative, au fost analizate și Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă” și Universitatea de Stat din Moldova. Ambele instituții întâmpină dificultăți financiare, iar USM se află, totodată, în procesul de integrare a institutelor de cercetare, o acțiune administrativă complexă care rămâne o provocare.

1,5 MILIOANE LEI PENTRU PROFESORI ȘI ELEVII LOR PREMIAȚI LA OLIMPIADE INTERNAȚIONALE

Consiliul Central de Coordonare a aprobat Programul activităților de susținere a elevilor cu performanțe înalte din învățământul general pentru anul 2026. Documentul stabilește participarea elevilor din Republica Moldova la 21 de olimpiade și concursuri regionale sau internaționale pe parcursul anului viitor.

Programul conține lista competițiilor republicane prevăzute pentru anul de studii în curs, probele de selecție și activitățile de pregătire a loturilor olimpice naționale. Totodată, sunt indicate concursurile și olimpiadele regionale și internaționale

la care țara noastră urmează să fie reprezentată, precum și evenimentele de premiere destinate învingătorilor.

În cadrul aceleiași ședințe, Consiliul a aprobat cuantumul premiilor ce vor fi oferite elevilor și profesorilor pentru rezultatele obținute la competițiile regionale și internaționale din anul

2025. Pentru aceste premii au fost alocate aproximativ 1,5 milioane de lei din bugetul de stat.

De asemenea, au fost aprobate premii în valoare totală de circa 900 000 de lei pentru profesorii elevilor care vor obține distincții la olimpiadele republicane. Premiile pentru olimpiicii internaționali și cadrele didactice care i-au pregătit vor fi oferite pe 23 decembrie, în cadrul festivității „Gala Olimpiciilor 2025”.

15 ȘCOLI-MODEL IMPLEMENTEAZĂ UN NOU SISTEM INSTITUȚIONAL DE GHIDARE ÎN CARIERĂ

Un sistem inovator de orientare profesională urmează să fie introdus în 15 școli-model din Republica Moldova, oferind elevilor sprijin structurat pentru descoperirea intereselor, planificarea parcursului educațional și luarea deciziilor informate privind viitorul lor profesional. Inițiativa este rezultatul a trei evenimente regionale desfășurate la Chișinău și Bălți, între 21 noiembrie și 6 decembrie a.c., cu participarea a peste 70 de profesori, directori, psihologi și elevi.

Pe durata sesiunilor, partii-cipanți au analizat felul în care orientarea în carieră poate fi integrată în activitățile curente ale școlii, de la lecții și proiecte extracurriculare, până la consiliere psihologică și parteneriate cu mediul economic și academic. Echipele instituțiilor au elaborat o primă versiune a sistemului instituțional, care va fi ulterior adaptat în funcție de specificul fiecărei comunități școlare.

Rezultatele discuțiilor arată că un cadru unitar de ghidare în carieră contribuie la reducerea riscului de abandon universitar, sporirea autonomiei elevilor și creșterea coerenței procesului educațional. Profesorii au subliniat rolul sistemului în susținerea proceselor de autocunoaștere și orientare realistă, în timp ce elevii au remarcat beneficiile unei clarificări timpurii a direcției profesionale.

Începând cu anul 2026, școlile-model vor primi sprijin din partea PNUD pentru implementarea sistemului, care va include mentorat, activități de explorare profesională și vizite la companii și instituții. Inițiativa este realizată în cadrul proiectului „Promovarea educației de calitate și a oportunităților de învățare pe tot parcursul vieții pentru toți”, implementat de PNUD.

Start Campaniei de abonare, pentru anul 2026!

Dragi cititori,

Vă invităm să fiți alături de săptămânalul nostru și în anul 2026! Abonându-vă la *Univers Pedagogic pro*, veți beneficia cu fiecare ediție de: cele mai relevante informații din lumea educației, interviuri, reflecții și diverse materiale de analiză, utile pentru elevi, studenți, cadre didactice, manageri, alți specialiști și persoane interesate de tot ce ține de tărâmul fascinant al didacticii și instruirii.

Abonarea se face la sediile Oficiilor Î.S. „Poșta Moldovei”.

Fiți parte din comunitatea noastră și așa vă veți conecta la subiecte stringente, dar și teme inedite ce contează pentru educație!

Maria Grapini, europarlamentar, în vizită la UPSC

Europarlamentarul Maria Grapini a efectuat o vizită oficială la Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă” din Chișinău, întâlnire care a accentuat deschiderea instituției către cooperare europeană și implicarea în procese de modernizare a educației. Pe parcursul întrevederii, reprezentanți ai comunității academice și ai Centrului Național de Inovații Digitale în Educație „Clasa Viitorului” au prezentat proiectele și direcțiile de dezvoltare ale Universității. Discuțiile au vizat atât inițiativele de digitalizare, cât și perspectivele de colaborare cu instituțiile europene.

În cadrul vizitei, Maria Grapini i-a încurajat pe studenții din

țara noastră să se implice activ în viața publică, la nivel național și european, subliniind rolul tinerilor în procesele democratice. De asemenea, și-a exprimat aprecierea față de rezultatele și dinamismul comunității academice a UPSC, remarcând eforturile instituției de a moderniza sistemul educațional. În context, europarlamentara și-a confirmat angajamentul de a sprijini Republica Moldova în privința parcursului de aderare la Uniunea Europeană, cu accentul pus pe domeniul educației.

Vizita doamnei Grapini prezintă un semn important de susținere pentru UPSC și o oportunitate de consolidare a relațiilor academice și de cercetare la nivel european. Instituția își propune să continue alinierea programelor și inițiativelor sale la standardele UE, contribuind astfel la dezvoltarea învățământului superior din R. Moldova.

Conferința Științifică Internațională „Educația multilingvă și interdisciplinară în axiologia postmodernității” la UPSC

Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă” din Chișinău a organizat cea de-a III-a ediție a Conferinței Științifice Internaționale „Educația multilingvă și interdisciplinară în axiologia postmodernității”. Evenimentul, desfășurat în perioada 5-6 decembrie curent, a reunit personalități academice, cercetători, doctoranzi, cadre didactice și reprezentanți ai instituțiilor educaționale din Republica Moldova, România, Germania, Statele Unite ale Americii, Italia și alte țări, confirmând statutul conferinței ca una dintre cele mai relevante platforme științifice dedicate multilingvismului și educației interculturale.

Organizată în cadrul Subprogramului de cercetare „Formarea cadrelor didactice pentru comunicarea multilingvă în context intercultural”, ediția din acest an a fost inaugurată de Alexandra Barbăneagră, doctor, conferențiar universitar, rector al UPSC. La ceremonia de deschidere, cu mesaje de salut au venit: Ivan Duminiță, șef al Serviciului politici în domeniul relațiilor interetnice din cadrul Ministerului Educației și Cercetării; Elena Platon, doctor habilitat, profesor universitar, director al Institutului Limbii Române ca Limbă Europeană (Uni-

versitatea Babeș-Bolyai, Cluj-Napoca); Gina-Aurora Necula, doctor, conferențiar universitar, reprezentant al Lectoratului de Limbă, Cultură și Civilizație Românească al Institutului Limbii Române la Universitatea de Stat din Comrat.

În intervențiile lor, invitații au subliniat importanța consolidării politicilor lingvistice, necesitatea cooperării interinstituționale și rolul esențial al formării cadrelor didactice pentru o educație incluzivă, capabilă să răspundă provocărilor societății contemporane. Ședința plenară a reunit experți de renume din țară și din străinătate: Alexandra Barbăneagră, dr., conf. univ., rector al UPSC; Svetlana Dermenji, conf. univ., șef al Catedrei de limbă și comunicare, UPSC; Stuart Hemphill, master în TESOL, specialist în tehnologi-

ile educaționale la Arizona State University (SUA); alți specialiști de renume. Contribuțiile acestora au oferit conferinței o valoare științifică sporită și au accentuat caracterul său internațional.

Temele discutate au vizat perspective actuale asupra multilingvismului, incluziunii educaționale în contexte multiculturale, dimensiunii axiologice a formării identitare și dezvoltării unor competențe interculturale. Comunicările au abordat subiecte precum: educația multilingvă timpurie; echitatea lingvistică; digitalizarea procesului didactic; utilizarea tehnologiilor inovative de predare a limbilor; formarea cadrelor didactice pentru medii educaționale diversificate.

Prin diversitatea participanților, calitatea prezentărilor și relevanța tematicilor, conferința consolidează rolul strategic al Universității Pedagogice de Stat „Ion Creangă” din Chișinău în promovarea cercetării și inovării în domeniul educației multilingve și interculturale. Totodată, evenimentul contribuie la extinderea vizibilității internaționale a instituției și la alinierea Republicii Moldova la standardele europene în domeniul educației.

SENATUL UPSC A PREMIAT PROFESORII MERITUOȘI CU OCAZIA CELOR 85 DE ANI DE EXCELENȚĂ

Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă” din Chișinău a celebrat cea de-a 85-a aniversare de la fondare printr-un eveniment de înaltă tinută. Ședința solemnă a Senatului Universitar a devenit un moment de recunoaștere publică a profesioniștilor care, de-a lungul a opt decenii și jumătate, au construit reputația unei instituții pilon în învățământul superior din Republica Moldova.

Desfășurat la 4 decembrie curent, evenimentul a pus în lumină faptul că identitatea UPSC se definește nu doar prin vârsta

venerabilă, ci, în mod esențial, prin Oamenii săi – profesori care transformă, zi de zi, aulele în spații de creație, cunoaștere și inovație. Gala a reunit conducerea Universității, membri ai Senatului și cadre didactice pentru a onora contribuțiile academice și managerial-administrative ale profesorilor care au marcat evoluția instituției prin rigoare, dedicare și rezultate notabile în cercetare.

În cadrul ceremoniei au fost conferite distincții universitare

și naționale, menite să exprime recunoștința față de fidelitatea cadrelor didactice la valorile crengiene, aprecierea pentru excelența științifică și mulțumirea pentru vocația de a forma generații de profesioniști.

Printre distincțiile acordate se numără:

- **Medalia „Ion Creangă”** – oferită personalităților didactice care întruchiează valorile identitare ale instituției;
- **Placheta „Diploma de Onoare”** – conferită pentru management universitar performant și contribuții substanțiale la

dezvoltarea instituțională;

- **Diploma de Onoare a Universității** – acordată pentru vocație, statornicie și viziune strategică, inclusiv decanilor facultăților;
- **Diploma Guvernului Republicii Moldova și Diploma Ministerului Educației și Cercetării** – distincții naționale prin care a fost aplaudată performanța cadrelor UPSC;
- **Diploma de Excelență și Diploma de Merit** ale Universității – oferite pentru rezultate excepționale în activitatea didactică, cercetare și implicare în viața academică.

PREMIUL II LA CATEGORIA „PROFESORUL ANULUI” – ARIA CURRICULARĂ „EDUCAȚIE SOCIOUMANISTICĂ”

Rodica Antocica: „Pentru generația digitală, metodele clasice nu sunt suficiente. De aceea îmbin tradiționalul cu actualul”

Rodica Antocica, profesoară de istorie la IP Liceul Teoretic Mălăiești, Criuleni, este câștigătoarea locului II la categoria „Profesorul anului” – aria curriculară „Educație socioumanistică”, în cadrul concursului național „Pedagogul Anului 2025”. Cu peste 24 de ani de experiență și aflată în prezent la studii de master la Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă” din Chișinău, ea reușește să îmbine tradiția academică cu inovația, sensibilitatea și leadershipul autentic. Rodica Antocica nu este doar un dascăl care predă istoria – este un profesor care face ca această disciplină să prindă viață. A coordonat numeroase echipe de succes, a implementat peste 17 proiecte comunitare, este lider sindical, formator, cofondator a două organizații și o prezență activă în programe internaționale dedicate memoriei Holocaustului. Prin tot ceea ce face, promovează o educație vie, bazată pe empatie, gândire critică și responsabilitate civică. În acest interviu, profesoara își împărtășește viziunea despre școală, istorie, leadership și rolul educației în formarea identității culturale și civice.

- Predați într-un domeniu văzut uneori ca „tradițional”. Cum reușiți să faceți istoria vie, atractivă și relevantă pentru elevii generației digitale?

- Tocmai aici se află provocarea și, în același timp, frumusețea meseriei mele. Ca profesoară de istoria românilor și universală, încerc să transform trecutul într-o experiență vie, pe care elevii să o simtă aproape, nu doar să o memoreze. Relația mea cu elevii este esențială: lucrez cu suflet, cu răbdare și cu multă deschidere. Îi ascult, îi provoc, îi încurajez. Le arăt că istoria nu este doar o serie de date, ci un șir de oameni, alegeri, întâmplări, valori, iar acest lucru îl descoperim împreună. Pentru generația digitală, metodele clasice nu sunt suficiente. De aceea îmbin tradiționalul cu actualul: folosim jocuri educaționale online, filmulețe tematice, creăm împreună postere digitale, hărți conceptuale sau animații 3D. Uneori apelăm la instrumentele de inteligență artificială, iar lecția prinde un farmec aparte când „le vorbesc” Eminescu, regina Victoria sau alte personalități istorice. Aceste momente îi surprind, îi motivează și îi face să perceapă istoria altfel – vie, nu distantă. Mă strădui să fiu în rând cu cerințele actuale, de aceea dețin la un nivel avansat competențele digitale, pentru a diversifica procesul de predare-învățare-evaluare. Este adevărat că disciplina e complexă și se finalizează cu examene importante în clasele a IX-a și a XII-a, dar tocmai de aceea cred că echilibrul dintre metodele tradiționale și cele inovative atrag elevii să cunoască istoria. Când elevul se simte implicat, văzut și provocat, învață cu plăcere, iar rezultatele frumoase nu întârzie să apară.

- Ați coordonat numeroase echipe: Erasmus, EUNOIA, KALON, MERAKI. Cum integrați aceste experiențe în lecțiile de istorie?

- De-a lungul anilor, am coordonat mai multe echipe de elevi, fiecare cu propria identitate, energie și ambiție. Aceste experiențe nu rămân doar în afara clasei; dimpotrivă, le integrez constant în lecțiile de istorie, pentru că ele sunt dovada vie că învățarea capătă sens atunci când este trăită, nu doar predată. Echipa „Erasmus” a obținut locul II la etapa națională a concursului „Cunoașteți Parlamentul”, iar „EUNOIA” s-a

clasat tot pe locul II în competiția națională „Ce? Unde? Când?”, pe domeniul electoral. Cu echipa „KALON” am reprezentat cu mândrie instituția la concursul „Sub cușma lui Guguță”, etapa regională, iar „MERAKI” – formația pe care am creat-o în 2020 – a devenit un adevărat laborator de implicare civică, datorită numeroaselor proiecte comunitare. Cum aduc toate acestea la lecții? Le transform în resurse educative. Elevii din aceste echipe devin exemple pentru colegi: demonstrează că istoria nu este doar teorie, ci gândire critică, argumentare, colaborare, dialog. Îi provoc mult la ore, le ofer autonomie, îi antrenez în situații-problemă, iar competițiile le oferă spațiul în care pot aplica ceea ce au învățat. Când câștigăm, celebrăm împreună. Când pierdem, nu ne supărăm – analizăm, învățăm lecția și continuăm. Această cultură a rezilienței și a încrederii reciproce o duc apoi în toate clasele în care predau. Astfel, lecția de istorie devine mai mult decât un conținut: devine un proces formativ în care elevul se simte motivat, susținut și parte din ceva mai mare.

- Aveți 17 proiecte implementate în comunitate. Ce înseamnă pentru dumneavoastră o școală implicată social?

- Înseamnă o școală care nu se limitează la programul de la 8.00 la 17.00, ci devine un spațiu viu, deschis, în care elevii învață să fie oameni, nu doar să memoreze informații. Cele 17 proiecte implementate împreună cu „MERAKI” sunt cea mai frumoasă dovadă că educația adevărată începe atunci când elevii simt că pot contribui, că pot schimba, că sunt auziți. „MERAKI” este o echipă de copii extraordinari: activi, creativi, dornici să „pună umărul” la transformarea comunității noastre. Împreună am creat un spațiu propriu – o sală amenajată ca loc de comunicare deschisă, dotată cu tot ce este necesar: laptop, imprimantă, boxe, proiector, tablă, pufuri și multe altele. Mulțumim echipei manageriale a Liceului, care ne-a susținut și ne-a permis să transformăm această idee în realitate. Atmosfera creată acolo îi motivează pe elevi, îi unește și îi ajută să gândească liber. Am câștigat proiecte prin care am amenajat în curtea școlii un loc de „fitness în aer liber”, am adus costume naționale pentru 17 perechi, am realizat proiecte de

pictură, dans, fotografie și inițiative puternice împotriva violenței. În spatele fiecărei activități este un mesaj: că educația nu se oprește la ușa clasei, ci continuă în comunitate. Iar poate cea mai mare realizare este faptul că avem absolvenți ai grupului care duc mai departe spiritul MERAKI. Ei promovează cu mândrie imaginea Liceului în țară și peste hotare și se implică în proiecte naționale și internaționale. Asta înseamnă, pentru mine, o școală implicată social: o școală care formează personalități libere, responsabile și dispuse să construiască o lume mai bună.

- Sunteți lider sindical, cofondator a două organizații: Forța Viitorului și Asociația de Băstinași, șef de comisie metodică, formator, coordonator de grupuri de inițiativă. Cum reușiți să îmbinați activitatea didactică cu cea de leadership?

- Pentru mine, îmbinarea activității didactice cu cea de leadership nu este o povară, ci o continuare firească a aceleiași misiuni: aceea de a crește oameni și de a construi comunități. Totul devine posibil atunci când faci munca cu dragoste și cu sens. Există momente în care obolesc – este firesc. Dar niciodată nu sunt singură. Am alături oameni frumoși, dedicați, care „pun umărul” cu aceeași pasiune. În activitatea sindicală, în proiectele organizațiilor pe care le-am cofondat, în comisia metodică sau în grupul de inițiativă, suntem echipe care cred în colaborare și în puterea exemplului. Ne completăm, ne susținem și ne inspirăm reciproc. Leadershipul, pentru mine, nu înseamnă doar responsabilitate, ci și încredere: să știi când să delegi, când să asculți, când să încurajezi. Îmbin toate aceste roluri pentru că provin din aceeași sursă: dorința sinceră de a face bine. Atunci când muncești cu sufletul, cu sens și cu oameni de calitate alături, leadershipul nu este o greutate, ci o formă de împlinire.

- Ați participat la numeroase formări despre Holocaust, antisemitism, memorie, multiperspectivitate. Ce v-a determinat să vă adânciți atât de profund în acest subiect?

- Deși aceste evenimente aparțin trecutului, impactul lor moral, social și uman rămâne cât se poate de actual. Vorbim despre înțelegerea mecanismelor care pot duce la ură, discriminare și violență, mecanisme care pot reapărea oricând, dacă nu suntem vigilenți. Prin aceste teme,

elevii nu învață doar fapte istorice, ci dezvoltă competențe esențiale pentru o cultură democratică: empatie, gândire critică, multiperspectivitate, capacitatea de a analiza propaganda și prejudecățile, respectul față de diversitate. Ei descoperă ce înseamnă demnitatea umană și de ce este atât de important să protejăm drepturile fiecărui individ. În fond, studiul Holocaustului nu este doar istorie – este educație pentru umanitate. Cea mai mare provocare este să-i ajut să simtă, nu doar să știe. Este o temă extrem de dificilă, încărcată emoțional și moral, iar provocarea mea este să-i învăț să privească dincolo de cifre și statistici și să vadă oamenii reali, suferința lor, alegerile tragice, consecințele urii și ale tăcerii. Ei trebuie să înțeleagă nu doar ce s-a întâmplat, ci de ce s-a întâmplat și cum astfel de orori pot fi prevenite. Este o responsabilitate uriașă, pentru că vorbim despre subiecte care ating identitatea umană în cea mai fragilă zonă. Pentru a face aceste lecții cât mai vii și înțelese, mă străduiesc să aduc în instituție expoziții tematice precum „Istoria unei familii evreiești” sau „Fugând de Holocaust”. Aceste expoziții transformă istoria în experiență, iar elevii

simt că se conectează cu destine reale, cu oameni care au existat cu adevărat. Îi implic, de asemenea, în proiecte educaționale tematice pe care le implementăm în instituție, cum ar fi: „Drepturile omului în regimurile totalitare ale secolului XX”, „Holocaustul citit, scris, desenat”... Aceste proiecte dezvoltă empatia, gândirea critică și capacitatea de a analiza responsabil contextul istoric. Am creat în cabinet o bibliotecă tematică dedicată memoriei Holocaustului, unde elevii pot citi mărturii, jurnale, documente și materiale care îi ajută să aprofundeze subiectul. Este un spațiu de reflecție, de liniște, de înțelegere profundă. Mă bucur, de asemenea, de o colaborare frumoasă cu Institutul Intercultural Timișoara și cu Centropa, instituții care oferă resurse importante, formări și materiale vizuale ce aduc elevilor perspective autentice și academice asupra subiectului. O altă provocare este lupta cu stereotipurile și cu informațiile distorsionate care circulă în mediul online. Elevii au nevoie de repere solide și de încredere pentru a pune întrebări dificile, pentru a înțelege complexitatea evenimentelor și pentru a nu cădea în capcana manipulării. În fond, provocarea principală este să transform predarea Holocaustului într-o lecție de umanitate, nu doar de istorie: o lecție care formează conștiință, responsabilitate și capacitatea de a spune „Niciodată din nou”, cu adevărat și cu convingere.

- Sunteți dirigintă cu experiență, iar acum ghidați clasa a VI-a. Ce înseamnă pentru dumneavoastră rolul de dirigintă?

- Este una dintre cele mai frumoase și profunde responsabilități ale profesiei didactice. Nu o privesc ca pe o sarcină administrativă, ci ca pe un angajament sincer față de fiecare copil în parte. A fi dirigintă înseamnă să fii prezentă în viața lor, să le cunoști bucuriile, fricile, evoluția, să le fii sprijin atunci când au nevoie de încurajare și ghid atunci când drumul devine neclar. De-a lungul anilor, cu toate clasele pe care le-am coordonat am construit relații frumoase și autentice. Pot spune fără ezitare că acești discipoli au devenit și rămân parte din viața mea. I-am ajutat, i-am înțeles, i-am protejat și i-am însoțit în etapele importante ale copilăriei lor. Despărțirile au fost întotdeauna încărcate de emoție – am plâns împreună, semn că legătura creată a fost una reală și profundă. Acum, la clasa a VI-a, trăiesc aceeași bucurie. Am 28 de elevi – 8 prietese și 20 de crai – plini de energie, sensibilitate și viață. Ei îmi reamintesc, zi de zi, că dirigenția înseamnă mai mult decât educație: înseamnă încredere, empatie, răbdare și mult suflet. Fiecare generație mă schimbă, mă îmbogățește și îmi confirmă că am ales o profesie cu adevărat aparte.

- Ce strategii concrete folosiți pentru a-i ajuta pe elevi să devină autonomi în învățare?

- Îi implic constant în proiecte și activități care le dezvoltă inițiativa, responsabilitatea și gândirea critică. Organizez și coordonez proiecte educaționale cu impact emoțional și formativ, precum „Dor de casă”, „Cu glorie prin istorie”, „Scrisoare către eroul Războiului de Independență”, „Când plânge Nistrul”, „Războiul de la 1992” sau „Holocaust – istorie și lecții de viață”. Acestea îi provoacă pe elevi să investigheze, să se documenteze, să înțeleagă și să interpreteze evenimente istorice prin propria sensibilitate și creativitate. Îi încurajez să participe la concursuri republicane, unde elevii trebuie să își gestioneze de sine stătător timpul, să își aleagă tema, să elaboreze materiale și să își asume responsabilitatea prezentării. Astfel, competiția devine un context real de formare a autonomiei. De asemenea, derulăm numeroase activități tematice creative – 1 Decembrie, Ziua Păcii, Decada Comemorării Victimelor Holocaustului, Lunarul Memoriei, Comemorarea Victimelor Foametei – în care elevii propun idei, colaborează, creează produse simbolice și își dezvoltă propriile perspective asupra trecutului și prezentului.

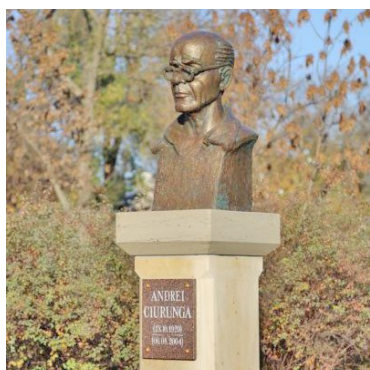
Nu în ultimul rând, îi implic în campanii instituționale tematice, care le solicită spiritul civic, responsabilitatea socială și capacitatea de a lua inițiativă. În cadrul lor, elevii planifică activități, distribuie sarcini, reflectă asupra rezultatelor și propun soluții pentru îmbunătățirea comunității.

(Continuare în pag.4)

SĂ NE CUNOAȘTEM ISTORIA ȘI ÎNAINȚAȘII

Pioasă recunoștință poetului martir, Andrei Ciurunga, la Cahul

De Hramul urbei, la Cahul, a fost adus un omagiu poetului român cunoscut pentru rezistența sa anticomunistă, Andrei Ciurunga. Bustul poetului martir înmormântat pentru poeziile sale a fost dezvelit în Parcul „Grigore Vieru” din oraș. Alături de Nichifor Crainic și Radu Gyr, Andrei Ciurunga este unul dintre cei mai de seamă reprezentanți ai poeziei închisorilor românești, un capitol al literaturii contemporane complet neștiut până în 1990. A fost ca o antologie istorică, o cronologie vie a evenimentelor produse în secolul trecut în spațiul românesc.

fost un gest de restituire simbolică a memoriei unui poet care și-a purtat orașul natal în suflet chiar și în cei mai dificili ani ai vieții.

„Profesor, poet vizionar și victimă a represiunii comuniste, Andrei Ciurunga a fost și rămâne un patriot desăvârșit, un om cu demnitate și verticalitate de invidiat. Dispariția lui a fost regretată de multă lume, fiindcă a fost și rămâne o piatră de temelie pentru tot ce înseamnă importanța limbii române, a independenței și neamului român aici, la Cahul”, a menționat ES, Consulul General al României la Cahul, Gabriel Nicola.

Acest monument are mai mult decât o semnificație literară, de interes național, de dragoste față de neam, istorie și limba română. „Mulțumesc mult prietenului Mihai Chirica, primarul municipiului Iași, pentru suportul în realizarea acestui proiect important pentru patrimoniul nostru cultural-istoric. Îndemn pe iubitorii de Neam și Țară să citească poeziile poetului Andrei Ciurunga, pământeanul nostru, care ne-a lăsat o nestemată moștenire”, a spus primarul de Cahul, Nicolae Dandiș.

La eveniment au participat primarul de Cahul, Nicolae Dandiș, Consulul General al României la Cahul, Gabriel Nicola, reprezentanți ai administrației publice locale, conducători ai instituțiilor municipale, numeroși locuitori ai urbei, iubitori de cultură și de valorile spirituale românești. Inaugurarea bustului a

școala în orașul Cahul, exceptând ultima clasă de liceu, pe care a absolvit-o în Bolgrad. Debutul literar, confirmat și de Uniunea Scriitorilor din România, a fost în ianuarie 1932, când directorul Liceului „Ioan Voievod” i-a publicat lui Andrei Ciurunga, în vârstă de 11 ani (!), prima poezie, având ca temă Unirea Principatelor Românești. Atunci a semnat prima dată cu pseudonimul *Robert Cahuleanu*, pe care l-a adoptat din profundă simțire românească, cum a declarat el mai târziu.

Debutul editorial s-a produs în 1936, cu placheta de versuri *Melancolie*. Ulterior, îndrumat și apreciat de un alt martir basarabean, poetul-poet Vasile Țepordei (născut în Cârpești - n.n.), a început să publice în câteva reviste: *Basarabia*, *Basarabia literară*, *Raza*. În 1944 i-a apărut la Chișinău cartea de poezii *Cântece de dor și de război*. După pierderea Basarabiei, odată cu retragerea tru-

numele „Robert Cahuleanu”, deoarece orașul Cahul nu mai aparținea României și, deci nu mai era un nume adecvat unui ziarist român. Prin urmare, și-a schimbat numele în Andrei Ciurunga, pe care l-a păstrat în continuare.

În 1949, s-a mutat la București, unde s-a angajat la revista *Flacăra* și a mai colaborat cu publicațiile: *Contemporanul*, *Viața Românească*, *Ateu*, *Ramuri*, *Tribuna*, *Vatra*, *Viața militară*, *Urzica*, *Rebus*. Un document strict confidențial al DPA din 1949 semnală acțiunile unei „grupări dușmănoase” a tinerilor scriitori. Urmare a acestui fapt, Ciurunga este arestat, la 2 februarie 1950, în urma altui denunț al unui coleg, și condamnat la 4 ani de închisoare pentru „crima de uneltire împotriva păcii”, pentru volumul „Cântece de dor și război”.

După ce a trecut prin închisorile Uranus, Galați și Jilava, a fost trimis

sub pseudonimul Andrei Ciurunga.

Eliberat în mai 1954, revine la București, dar fiind fost deținut politic nu i s-a permis să se angajeze decât ca om de serviciu, portar, muncitor pe șantier și abia după un timp, contabil și pedagog pentru elevi de liceu. În anul 1958, autoritățile au reușit să stabilească legătura între versurile care circulau printre condamnații de la Canal și autorul acestora, Andrei Ciurunga, din care cauză, la 28 noiembrie 1958, este din nou arestat, primind o condamnare de 18 ani de muncă silnică, pentru că a lăsat să circule poemele concepute la Canal. A executat pedeapsa în Balta Brăilei și la Gherla, fiind eliberat odată cu toți deținuții politici, în iulie 1964.

Abia în 1967 Andrei Ciurunga redevine membru al Uniunii Scriitorilor și a început să-și publice opera, atât cât i-a permis cenzura. Atitudinea sa față de Basarabia și identitatea românească a fost una puternic patriotică, poetul luptând neobosit pentru afirmarea adevărului istoric și apărarea identității românești împotriva influențelor politice străine. Din păcate, Ciurunga a tot sperat ani de zile să vadă la el acasă un volum cu versurile lui născute în lupte și între pereți de beton, versuri despre Basarabia – „Țara mea de dincolo de țară”. Cu regret, nu s-a găsit nicio editură de la Chișinău să-i împlinească visul. Dimpotrivă, el își edita la București poeziile pe cont propriu și din fiecare tiraj expedia la Cahul și Chișinău, pe adresa Uniunii Scriitorilor din Moldova, câte două-trei sute de exemplare pentru bibliotecile școlare.

Abia în 2018, la doisprezece ani după plecarea poetului-martir în „țara fără dor”, Editura „Știința” din Chișinău tipărește cartea „Andrei Ciurunga. Scrieri”, care oferă o imagine cvasi completă a activității literare a poetului, ilustrând cele două secțiuni distincte ale creației sale originale: poezia și memorialistica.

Din 2014, Biblioteca raională Cahul îi poartă numele, ca și o stradă din Chișinău.

Ion DOMENCO

pelor române în 1944, familia Eisenbraun s-a refugiat în România, stabilindu-se la Brăila.

A continuat să scrie, publicând în revistele brăilene „Expresul”, „Ancheta” și „Înainte”, sub pseudonimul Robert Cahuleanu. Deoarece în unul din articolele sale, publicat în noiembrie 1945, îi îndemna pe români să respingă comunismul, a fost arestat ca unul dintre „autorii morali” ai manifestației din 8 noiembrie 1945 și a fost eliberat după 29 de zile. În 1946, a fost „rugat” de exponenții de la partid să-și schimbe

în lagărul de muncă de la *Canalul Dunăre-Marea Neagră*, unde s-a împrietenit cu scriitorii George Ivașcu, Isac Peltz, Nicolae Davidescu, Ștefan Ionescu și Horia Nițulescu. Ca să nu uite poeziile compuse mental în închisoare, Robert inventase o formă fixă de poezie, decastihul, cu numai două rime; îi ajungea să-și amintească un singur vers pentru a reconstitui întregul. Așa se face că își cususe pe pânză, în căptușeala unui pieptar, primul vers – versul-cheie – al câtorva sute de decastihuri, din care, peste ani, a publicat un volum,

INTERVIUL DE JOI

Rodica Antocica: „Pentru generația digitală, metodele clasice nu sunt suficiente. De aceea îmbin tradiționalul cu actualul”

(Continuare din pag. 3)

Prin aceste abordări, ei devin treptat autonomi în învățare, pentru că experimentează rolul de creatori, organizatori și cercetători ai propriului proces educațional. Ei nu doar învață, ci trăiesc învățarea.

- În calitate de câștigătoare a locului II la categoria „Profesorul anului”, cum vedeți rolul profesorului de istorie în formarea identității culturale și civice a elevilor din Republica Moldova?

- Sunt profund onorată de acest titlu național, care nu doar mă responsabilizează, ci îmi și întărește motivația de a continua munca pe care o fac cu dăruire și devotament. Totodată, îmi demonstrează că ceea ce fac e apreciat la nivel național. Cred că fiecare profesor din țară își dorește acest titlu și recunoaștere la nivel național. Consider că profesorul de istorie are un rol esențial în formarea identității culturale și civice a elevilor din Republica Moldova. El nu transmite doar informații, ci modelează o conștiință, un mod de a înțelege lumea și locul nostru în ea. Cred cu tărie că profesorii pot schimba lumea, dar numai dacă au încre-

dere în forțele proprii și dacă își asumă misiunea cu pasiune. Succesul nu vine dintr-o dată; el se construiește treptat, prin muncă, perseverență și implicare autentică. Pentru mine, istoria este un domeniu care trebuie studiat și cercetat la maximum împreună cu elevii. Istoria nu se memorează, ci se trăiește: se analizează, se pune sub semnul întrebării, se descoperă. Elevii trebuie să își cunoască trecutul pentru a înțelege prezentul și pentru a evita repetarea greșelilor de altădată. Suntem, într-adevăr, „o țară mică cu inimă mare”, de aceea, cultiv la elevi respectul față de strămoșii care au luptat pentru cerul nostru senin și valorile care ne definesc ca popor. Prin proiecte, activități de comemorare, discuții tematice și abordări creative, îi ajut să își contureze iden-

titatea personală, culturală și civică. În viziunea mea, profesorul de istorie este un formator de caractere, un liant între trecut și viitor, un ghid care îi inspiră pe elevi să devină cetățeni conștienți, responsabili și implicați în construirea unei societăți demne și unite.

- Care este cea mai mare schimbare pe care ați dori să o vedeți în sistemul educațional moldovenesc în următorii 10 ani?

- Mi-aș dori construirea unei culturi educaționale bazate pe meritocrație, respect și colaborare autentică. În primul rând, cred cu tărie în meritocrație – un sistem în care profesorii, elevii și instituțiile se apreciază, susțin și promovează în funcție de performanțe reale, rezultate vizibile și implicare constantă. Doar astfel putem stimula motivația, creativi-

tatea și dorința de evoluție. Totodată, îmi doresc o schimbare profundă în ceea ce privește aprecierea muncii profesorului. Cadrele didactice au nevoie de încredere, respect și recunoaștere, atât morală, cât și profesională. Un profesor valorizat este un profesor inspirat care poate transforma generații. Un alt pilon esențial îl reprezintă colaborarea strânsă între părinți, elevi și profesori. Doar printr-un parteneriat real, bazat pe comunicare deschisă, respect și responsabilitate comună, putem construi un mediu educațional sănătos, în care copilul se simte susținut și înțeles din toate direcțiile. Nu în ultimul rând, consider vitală reducerea birocrăției. Dascălul trebuie să fie lăsat să își facă meseria – să predea, să inspire, să creeze, nu să fie copleșit de hârtii, rapoarte și proceduri excesive. Mai puțină birocrăție înseamnă mai mult timp pentru educație autentică. În ansamblu, îmi doresc un sistem modern, flexibil și uman, în care profesorul este respectat, elevul este sprijinit, iar școala devine un spațiu al învățării vii și al colaborării reale.

- Ce v-ar plăcea să rămână peste ani din munca, proiectele și pasiunea dumneavoastră?

- În primul rând, un nume bun – un nume care să fie asociat cu dedicare, corectitudine și dragoste pentru educație. Mi-aș dori ca elevii mei să păstreze amintiri frumoase, să-și aducă aminte de fiecare lecție care i-a inspirat, de fiecare proiect care i-a provocat să gândească și să creeze, și, mai ales de îndrumările și sprijinul primit în momente dificile, căci învățarea înseamnă mai mult decât cunoștințe, înseamnă încurajare, încredere și curaj. Visez să rămână în urmă generații active și responsabile, cu cetățeni conștienți, empatici și creativi, gata să transforme lumea din jurul lor. Și, poate cel mai important, mi-ar plăcea să rămână convingerea că am luptat pentru o educație de calitate, vie și plină de sens, care formează caractere, deschide minți și aprinde pasiuni. Dacă aceste lucruri vor dăinui, atunci tot ceea ce am făcut va continua să inspire și să crească, chiar și după ce eu nu voi mai fi acolo.

A intervievat

Silvia ȚURCAN

Jocuri și exerciții pentru o minte sănătoasă

În „Luna Incluziunii”, la Gimnaziul „Mihai Eminescu” din Cantemir a fost organizat un atelier pentru părinți și îngrijitori ai copiilor cu cerințe educaționale speciale (CES). În cadrul activității, cu genericul „Incluziunea începe cu pași mici”, a fost reiterată concepția că fiecare copil poate învăța și se poate dezvoltă frumos, atunci când adulții din jur îl sprijină cu încredere și iubire.

Fiecare elev are și nevoi unice

Incluziunea școlară a copiilor cu cerințe educaționale speciale (CES) se referă la integrarea lor în școli obișnuite, alături de colegi fără dizabilități, prin adaptarea mediului și a metodelor de predare pentru a răspunde nevoilor unice ale fiecărui elev. Evident, procesul în cauză implică un efort comun al părinților, cadrelor didactice și altor specialiști, vizând eliminarea barierelor și asigurând accesul tuturor copiilor la o educație de calitate. Aceasta înseamnă că este necesar ca școlile să dispună de strategii funcționale, pentru a adopta măsuri practice ce să faciliteze îndepărtarea barierelor cu care se confruntă elevii „dificali”. Cadrelor didactice le revine res-

ponsabilitatea de a identifica elevii cu nevoi educaționale speciale; să încerce să-i cunoască, să-i descopere, să le acorde atenție, să descopere factorii care susțin sau împiedică învățarea. Principalul obiectiv însă este de a „construi încrederea copiilor”, de a crea un mediu educațional stimulativ din punct de vedere intelectual, dar și emoțional, de a găsi strategii prin care să dezvoltăm empatia și înțelegerea.

Metodele activ-participative utilizate trebuie să permită elevilor să-și satisfacă cerințele educaționale, prin efort personal sau în colaborare cu alți copii. Pot afirma cu certitudine că utilizarea metodelor de învățare prin cooperare a evidențiat o serie de rezultate, cele mai evidente fiind: creșterea motivației elevilor pentru activitatea de învățare, încrederea bazată pe acceptarea de sine, atitudinea pozitivă și relațiile mai bune cu colegii. Oricum, modalitatea principală prin care se formează reglarea psihică este învățarea.

Gimnastică mintală

Într-o lume în continuă schimbare, dezvoltarea armonioasă a copilului nu mai depinde doar de cunoștințele transmise la școală, ci și de modul în care îi antrenăm mintea, pentru a fi flexibilă, calmă, creativă și pregătită să facă față provocărilor de zi cu zi. În acest sens, un rol primordial, decisiv, aș spu-

ne, îi revine gimnasticii mintale, care reprezintă un set de jocuri și activități simple, accesibile oricui. Acestea stimulează creierul prin mișcare, coordonare, atenție și gândire pozitivă. Gimnastica mintală este una dintre cele mai accesibile modalități de a sprijini dezvoltarea copilului; ea nu necesită resurse, echipamente speciale sau mult timp, ci doar prezență, răbdare și dorința de a fi alături de copil în procesul său de creștere.

Altfel zis, gimnastica mintală este un instrument minunat pe care îl avem cu toții la îndemână. Lecțiile, seminarele, alte activități m-au convins că pentru copii cu cerințe educaționale speciale, aceste exerciții devin nu doar utile, ci esențiale. Ele contribuie la îmbunătățirea concentrării, reglării emoționale, coordonării motorii, încrederii în sine și a motivației

pentru învățare. Gimnastica minții rămâne cea mai eficientă metodă educațională, combinând mișcarea fizică cu stimularea cognitivă. Prin exerciții simple, creierul este ajutat să funcționeze mai eficient, iar legăturile dintre emisfera stângă și cea dreaptă devin mai puternice.

În finalul atelierului, mai mulți părinți – Corina Juc, Elena Grecu, Alexandra Topală ș.a. – și îngrijitori ai copiilor au sintetizat că „activitatea a oferit o perspectivă valoroasă asupra modului în care exercițiile simple de coordonare fizică și mentală pot influența pozitiv dezvoltarea neurocognitivă a copiilor”. În cadrul activității, împreună cu elevii am discutat și am exersat: relația mișcare - creier; contribuția coordonării bilaterale (folosirea ambelor părți ale corpului simultan) la întărirea conexiunilor neuronale și la îmbunătățirea procesării

informațiilor; tehnici de concentrare, cum ar fi exerciții rapide și distractive, pentru creșterea atenției selective și susținute, care sunt direct aplicabile în timpul sarcinilor școlare; *Implementarea Acasă*: strategii practice pentru integrarea gimnasticii mintale în rutina zilnică, transformând-o într-un timp de joacă și de conectare.

Aceste metode sunt recomandate tuturor copiilor, dar au efecte vizibile în mod special la cei cu dificultăți de învățare, ADHD, TSA, deficiențe de atenție sau tulburări emoționale. Beneficiile gimnasticii mintale includ: îmbunătățirea atenției și memoriei; dezvoltarea coordonării ochi-mână; reducerea agitației și anxietății; creșterea motivației și încrederii în sine; stimularea comunicării și a auto-controlului; favorizarea conectării emoționale dintre copil și adult. Un rol aparte le revine tehnicilor de concentrare, la care am și recurs – exerciții rapide și distractive pentru creșterea atenției selective și susținute, direct aplicabile în timpul sarcinilor școlare, iar pentru *Implementarea acasă* am utilizat strategii practice de integrare a gimnasticii mintale în rutina zilnică, ca un timp de joacă și de conectare.

Tatiana ANDONI,
cadru didactic de sprijin,
Gimnaziul „Mihai Eminescu”
, or. Cantemir

CONFERINȚĂ MUNICIPALĂ LA BIBLIOTECA „ȘTEFAN CEL MARE ȘI SFÂNT” DIN CHIȘINĂU

Școala contemporană și valorile autentice

Într-o societate fragmentată, aflată în permanentă schimbare, promovarea valorilor autentice apare ca un imperativ deosebit de important. Educația valorilor constituie o condiție a formării caracterului, a responsabilității civice și a consolidării identității culturale, deci a conservării noastre ca neam și ca specie umană. La o asemenea concluzie au ajuns participanții conferinței municipale *Educația cu suflet: inspirăm și modelăm viitorul elevilor prin valori, care a avut loc la Biblioteca „Ștefan cel Mare și Sfânt” din capitală, filială a B.M. „B. P. Hasdeu”.*

modern, înseamnă a empatiza, a fi deschis spre celălalt, a-l înțelege, pentru că suntem cu toții diferiți. Felul în care negociem un contract social, este tot despre empatie socială – vedem care sunt limitele noastre, care sunt drepturile, dar și responsabilitățile. Și aceste lucruri le învățăm din grădiniță, și toată viața tot învățăm. Astăzi cineva a vorbit despre învățarea pe parcursul vieții – un concept extrem de necesar, care ne aduce tinerețea, ne aduce inovația, aduce viitorul”, afirma în cadrul evenimentului scriitoarea Maria Pilchin, prof. univ., autoare de manuale.

Valorile sunt niște ancore, care ne leagă unii de alții și de societate în ansamblu. Iar școala devine un important promotor al acestor valori, folosind diverse părghii și modalități de a influența asupra caracterului, una dintre cele mai importante fiind propriul exemplu al dascălului.

„Valorile civice în sistemul educațional sunt principii fundamentale, bazate pe ceea ce oamenii consideră important în adoptarea deciziilor. Rolul profesorului ca promotor al valorilor este de a crea o atmosferă de încredere și siguranță emoțională, de a inspira prin exem-

plu. Elevii urmează mai mult ceea ce ești, decât ceea ce spui”, a conchis Silvana Bodorin, profesoară de istorie (grad didactic I) la LTPA „Elena Alistar” din Chișinău.

Un alt subiect relevant, discutat în cadrul conferinței, a fost raportul dintre tehnologii și formarea morală. Profesoara de informatică de la LTPA „E. Alistar”, Elena Durlescu (grad didactic I), și-a împărtășit experiența, alături de alți colegi, privind cultivarea valorilor etice, prin realizarea unor eseuri argumentative despre identitate și responsabilitate în cadrul orelor de informatică.

Pentru aprofundarea sentimentului de mândrie națională, elevii realizează pe parcursul învățării prezentări despre personalități locale din domeniul IT, hărți digitale culturale și alte materiale. Valorile morale sunt imperativ necesare, mai ales în epoca inteligenței artificiale. „Utilizând corect inteligența artificială, elevii pot să stabilească hotărul dintre bine și rău. Multe depend de ghidajul profesorului. Valorile trebuie implementate astfel încât să fie folosite în viață, în alegeri și în responsabilitatea lor civică”, a menționat Elena Durlescu.

În cadrul conferinței, Ala Rudnic (grad didactic I), a vorbit des-

pre experiența cultivării valorilor și a spiritului de echipă la orele de educație fizică. În contextul temei discutate, despre biologie și educație ecologică și-a exprimat mesajul Aurica Botnari (grad didactic I), intitulându-și prezentarea „Respectul pentru viață și natură – valori formate prin educația pentru sănătate și protecția mediului”.

Conceptul „lifelong learning” nu mai este o teorie europeană, ci o realitate locală, a menționat Steliana Burlacu, președinta Fundației pentru Educație și Dezvoltare. Astfel, în societatea noastră apar tot mai multe Centre de învățare pentru adulți. Formarea continuă și întâlnirile interdisciplinare contribuie esențial la promovarea valorilor în domeniul nonformal și, în plan general, la creșterea nivelului de bunăstare și dezvoltare profesională, emoțională, civică.

Un experiment interesant, realizat la Institutul Național de Educație și Leadership (INEL), a fost „Jocul valorilor”, a remarcat în cadrul conferinței Viorica Afteni, șefă de direcție la această instituție: „Institutul promovează calități importante printr-o activitate interactivă, numită „Jocul valorilor”, prin intermediul Rețelei naționale de mentori. Acest proiect, în cadrul căruia s-au dezbătut valorile general-umane, actuale în societatea noastră, s-a desfășurat în peste 300 de instituții. Au avut loc multe discuții în echipă referitor la anumite probleme stringente ale societății”.

Prin această conferință se urmărește valorificarea experiențelor și bunelor practici care demonstrează cum valorile morale, civice și culturale pot fi integrate în procesul instructiv-educativ, contribuind la modelarea cu su-

flet și sens a viitorului tinerilor, susține directorul bibliotecii-gazdă a evenimentului, Lilia Gamarța: „În contextul transformărilor sociale și educaționale actuale, rolul profesorului depășește transmiterea cunoștințelor – el devine formator de caractere și inspirator al valorilor umane fundamentale. „Educația cu suflet” presupune o abordare empatică, centrată pe elev, care cultivă nu doar competențe, ci și sensibilitate, respect, responsabilitate și dorință de a contribui la binele comun”.

Când vorbim despre valori și promovarea lor în rândul tinerilor, rolul lecturilor și al culturii devine primordial, „Educația valorilor este o cultură, pe care suntem chemați să o căutăm în sânul literaturii universale, a celei naționale, care întotdeauna au fost promotoare ale unor valori veritabile și universal-valabile, prin persoane emblematice. Vorbim despre valori, nu ne putem detașa de personalități notorii, care ni le-au transmis prin viața și creația lor: Shakespeare, Dante, Dosoftei, Cantemir, Eminescu, Iorga ș.a. Și astfel, rolul bibliotecii, al lecturii, în promovarea valorilor devine de ne tăgăduit”, consideră Lilia Gamarța.

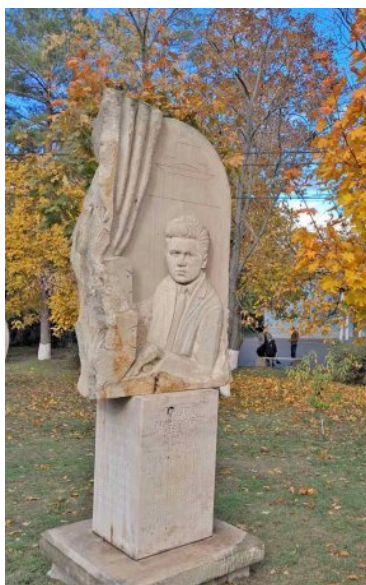
Amintim, în context, că potrivit strategiei Educația 2030, R. Moldova își propune promovarea valorilor general-umane, a conștiinței și identității naționale și a aspirațiilor de integrare europeană. Începând cu anul de studii curent, conform unei decizii aprobate de Ministerul Educației și Cercetării, toate instituțiile de învățământ general din republică desfășoară decade tematice privind promovarea valorilor naționale, interculturale și universale.

Alina RUSU

Corjova – bastion al neamului românesc la Nistru

Diferit trec zilele omului. Unele se duc ca clipele. Altele se scurg mai greu, mai anevoios. Și doar puține de tot ne rămân în memorie pentru mai multă vreme, uneori pentru totdeauna, bucurându-ne sufletul de momentele minunate trăite, chiar și peste ani de la derularea acestora. O asemenea zi, una de neuitat, plină de culoare, gust și tradiție, a fost „Toamna de Aur” desfășurată într-o duminică la Corjova, Criuleni.

Oaspeți dragi din Țară

Oamenii satului, cu mic și mare, încă de dimineață se îndreptau spre centrul localității la evenimentul înălțător, care a reunit, de asemenea, oaspeți dragi din satele din apropiere, dar și o distinsă delegație de primari și consilieri din mai multe localități ale României. În dimineața plecării grupului nostru de jurnaliști spre Corjova, peste capitală mai cădeau niște stropi rari, după impetuoasele ploii care cuprinseseră zile și nopți întreaga țară și care păreau că nu se mai termină. La ieșirea din oraș, pe măsura înaintării spre punctul de destinație, norii se răzlețiră și deveniseră mai alburii, iar bolta cerului – mai transparentă, mai largă. „Ar putea fi o duminică frumoasă”, ne-am zis. Așa a și fost.

Când intrasem pe drumul Corjovei, soarele își împărtășia deja darnic razele pe întreaga întindere a plaiului nistrean. Ajunși la destinație, totul te încânta aici: muzica ce răsună îmbietor din difuzoare, varietatea cadrului natural, spiritul puternic de veritabili gospodari, șirul de case așezat pe un platou întins care coboară domol până în vale, la apa Nistrului. Ne îndreptăm spre Primărie. Aici gazdele în frunte cu primarul Gheorghe Ojog au întâmpinat

delegația din România, formată din primari și consilieri din Iași, Miroslava, Cârța, Satu Mare, Sibiu, Alba...

Oaspeții, unii veniți cu câteva zile mai devreme, au avut prilejul să se bucure de o serie de activități frumoase: o vizită în satul Cocieri (raionul Dubăsari), o călătorie cu troleibuzul turistic, alte vizite la Muzeul Național de Istorie și la Vinăria Cricova, precum și o fascinantă plimbare pe râul Nistru. Punctul culminant al programului a fost Ziua Vinului desfășurată în satul Corjova, unde membri ai delegației române au alcătuit un juriu pentru identificarea celui mai bun vin făcut de iscusii gospodari ai satului. În componența juriului ai intrat: Gheorghe Alba, primarul comunei Unirea, jud. Alba; Alexandru Maței, consilier local, comuna Miroslava, jud. Iași; Bogdan Ursu, reprezentant al Primăriei Miroslava; Emil Encuț, consilier local, comuna Răducăneni, jud. Iași. Președintele al juriului a fost desemnat Daniel Cândulețiu, primarul comunei Cârța, jud. Sibiu.

Neîntrecute gospodine și pricepuți gospodari

La rândul lor, oaspeții și-au demonstrat arta culinară oferindu-le locuitorilor o surpriză de proporții – 24 de metri (!) de urșișori (mămăligă cu brânză) pregătiți pentru participanții festivității.

Toată lumea a savurat zeama de pește, friptură, ursul de mămăligă cu brânză, sarmale, răcitură, clătite, plăcinte și vin din butoi, într-o ambianță de comuniune, muzică și tradiție autentică – meritul incontestabil al neîntrecutei gospodine și pricepuților gospodari din partea locului.

Au fost zile pline de voie bună, prietenie și colaborare, în care s-a reușit consolidarea unor relații frumoase, temeinice, de înfrățire între gazde și oaspeții din România. Dar ce fel de sărbătoare fără muzică, cântec și dans! Pe scena deschisă, străjuită de doi nuci falnici, s-au perindat o serie întreagă de artiști amatori din sat, dar și din localitățile vecine, care au creat o atmosferă feerică, superbă. Aplauze îndelungate au cules membrii ansamblurilor folclorice „Mărgăritare Basarabene” și „Lăstăreii” din Corjova, „Sălcioara” din comuna Boșcana, „Țărăncuța” din Slobozia-Dușca, precum și oaspeții din Cocieri.

Nu suntem frați, ci un singur neam

Am ținut să aflăm părerea oaspeților de peste Prut despre sărbătoare:

Alexandru Maței, consilier local, comuna Miroslava, Iași:

„O întâlnire foarte interesantă pentru mine. Domnul primar de Corjova a avut grijă de noi, ne-a arătat nu numai satul, ci și localitățile din împrejurimi. Am reușit să vedem câteva prezentări teatrale la vecinii Dvs. Aveți o localitate relativ mică, dar unită, de la care avem ce învăța – toți se cunosc unii cu alții și fac lucruri bune împreună. Comuna noastră, Miroslava, e mare, avem peste 30 000 de locuitori, dintre care aproximativ 3 mii de copii. Avem și liceu, și grădiniță cu grupe de creșă. Ne îngrijim și de sport: echipa de

fotbal la seniori evoluează în Liga a III-a, avem formații la nivel de copii – o Academie cu 400 de fete și băieți, pregătiți de 10 antrenori. Organizăm turnee internaționale de fotbal, cu participarea și a unor echipe din Republica Moldova. Se practică la noi și alte probe: volei, handbal, judo, șah, karate...”

Gheorghe Alba, primarul comunei Unirea, județul Alba:

„Este o comună cu 7 sate în componență, întrunind per ansamblu 5 mii de locuitori. Vizitez pentru prima dată Republica Moldova. Dl primar Ojog ne-a organizat o excursie la românii din regiunea transnistreană, din satele Cocieri și Corjova. De asemenea, am vizitat mai multe obiective de cultură din Chișinău. Am fost și la Cricova. Sunt impresionat de ospitalitatea gazdelor. Venind aici, am avut un sentiment pregnant că mă aflu în România de după Revoluția din 1989. Mă bucur că vă aflați pe un trend pozitiv, cu oameni care își doresc integrarea în Uniunea Europeană și vor să fie cu România. Este și pentru

noi important acest lucru, căci, de fapt, nu suntem frați, ci un singur neam, chiar dacă soartă vitregă ne-a despărțit în repetate rânduri. Există un mare potențial în amplificarea raporturilor dintre România și Republica Moldova, dar și în consolidarea realităților de aici. Localitățile noastre urmează să se înfrățească chiar în luna aceasta. Avem proiecte europene de dezvoltare și vrem să invităm o delegație din Corjova să se familiarizeze cu această experiență de importanță vitală pentru localnici, zic eu. În ceea ce privește sportul, avem o echipă de Liga a IV-a de fotbal, precum și formații de copii și juniori de 9-17 ani. Dispunem de o bază sportivă modernă, edificată pe fonduri europene”.

Daniel Cândulețiu, primar la al doilea mandat, comuna Cârța, județul Sibiu:

„În perioada acestor mandate, s-a reușit extinderea rețelei de gaze naturale, de ape și canale, precum și a iluminatului public, cu leduri. Am încheiat lucrările de pavare a

(Continuare din pag. 6)

ultimelor câteva străzi. Economic stăm destul de bine, ca de altfel și sub aspect cultural. Se desfășoară o gamă largă de acțiuni în această privință. Bunăoară avem secții de dansuri sportive și populare, ghidate de un iscusit profesor.

Mă aflu pentru prima dată la Corjova, și a doua oară în Republica Moldova. Localitățile noastre sunt înfrățite, chiar dacă distanța ce ne desparte este mare. Suntem de vreo oră aici, dar ceea ce m-a impresionat în mod deosebit este Parcul „Ștefan cel Mare și Sfânt” al localității Corjova, amenajat cu mult suflet în stilul unității de neam, fapt care atestă temeinicia idealurilor naționale.

Sunt și eu agricultor. Înainte de a fi ales primar, am lucrat 150 ha de teren, și tot atâtea le administrez în prezent. În 2005 mi-am luat un tractor din fonduri europene, făcând și un curs de mecanizator agricol. În general, datorită acestor fonduri, România s-a ridicat mult în ultimii ani și în agricultură, și în investiții. S-au făcut locuri de muncă, au crescut salariile.”

Între timp, acțiunile sărbătorești captaseră într-un totuț publicului spectator. La încheierea acestora, s-a făcut și bilanțul numeroaselor concursuri: *Cea mai amenajată gospodărie țărănească* a fost declarată Casa de Cultură și Biblioteca Publică Corjova; *Cele mai originale bucate tradiționale*, preparate de Colectivul de pescari, vânători și crescători de ovine; *Cea mai ospitalieră instituție* – Întreprinderea Municipală „Gonipeia”; *Cea mai autentică „Casă Mare”* – Primăria Corjova; *Cea mai bună prezentare artistică* – Gimnaziul Corjova; *Cea mai frumoasă masă de sărbătoare* – Grădinița „Porumbița”. Iar *Butoiul de Aur 2025* i-a revenit domnului Petru Cîrlig.

„Activăm rodnic și înflorim”

Am cules câteva opinii și ale unor distinse personalități ale localității:

Petru Pănuță, profesor de muzică:

„Am absolvit în 1984 Colegiul de Iluminare Culturală din Soroca, după care am venit la Corjova, ca profesor de muzică. Activez la Gimnaziul și Grădinița „Porumbița” din sat. Am un stagiul solid, de 40 de ani. În 2000 am format ansamblul de fluierari „Lăstăreii”. Discipoli de-ai mei evoluează în diferite trupe din București, Galați, în orchestra de muzică populară a fraților Advahov, precum și în cadrul altor colective artistice. Mulți elevi de-ai mei știu

să cânte la caval, ocarină, țambal, acordeon și la alte instrumente.

Datorită sprijinului acordat de primarul Gheorghe Ojog, organizăm în localitate timp de aproape două decenii Festivalul Republican al formațiilor de fluierari și soliști instrumentiști „Nistrule cu apă lină”, unicul concurs internațional de acest gen în spațiul românesc. Am câștigat Premiul Mare la trei ediții, inclusiv la cea din anul trecut. Am concertat de-a lungul și de-a latul României, unde am fost primiți cu o deosebită ospitalitate și apreciere. E de datoria noastră, una sfântă, să păstrăm folclorul autentic și să-l transmitem generațiilor ce vor veni. Acest lucru îl și fac elevii mei care au evoluat la sărbătoarea de azi, unii aflați la început de cale, dar dornici de afirmare. Doar câteva nume: Roman Boghiu, elev în clasa a III-a a Gimnaziului din localitate, Adrian Plămădeală, clasa a VII-a, Danu Snegur, clasa a III-a, Claudiu și Stanislav Ostrovschi, clasa a V-a, Luca Tribol, clasa a III-a ș.a.”

Inga Josan, directoarea Grădiniței „Porumbița” din Corjova

„Activez în calitate de directoră din anul 2020. Desfășurăm un arsenal de activități de dezvoltare personală, comune, de recuperare, toate acestea integrându-se mai ales prin jocuri, baza viitoarelor aptitudini de îndemnare fizică și dexteritate mentală a copiilor. Grădinița noastră are patru grupe, de toate treptele: mică (de la vârsta de 3 anișori), medie,

mare și cea pregătitoare (pentru școlarizare). În total, în anul curent avem 84 de copii. Domnul primar este extrem de receptiv la necesitățile copiilor din instituție, ajutându-ne să le creăm condiții optime de dezvoltare. Beneficiem de o clădire cu două niveluri, spațioasă și frumos amenajată”.

Violeta Gorgan, directoarea Instituției Publice Gimnaziul Corjova, Criuleni, profesoară de limba și literatura română:

„Activez în această funcție timp de doi ani. Avem un contingent de 200 de elevi, un corp didactic alcătuit din 16 profesori și învățători, plus personalul auxiliar. Este o școală cu tradiții, fondată în anii 50 ai secolului trecut. Avem elevi premianți la Olimpiade republicane, precum și cu succese în domeniul extracurricular (grup coral, dansatori, formație de fluierari, cu concerte peste hotare, mai cu seamă în România (Sibiu, Iași, Putna), unde

avem parte de primiri călduroase și un public extrem de generos. De asemenea, trecem prin localități înfrățite, prezentând concerte, grație străduințelor administrației în frunte cu primarul Gheorghe Ojog, liantul veritabil al acestor prietenii de suflet. Vorba ceea, ajungem de acasă tot acasă.”

Primăria ajută Gimnaziul cu atragerea a diferite proiecte, cum ar fi, mai recent, acela de eficientizare energetică. Astfel, ne aflăm într-un proces benefic de renovare. În plus, avem secții de baschet, volei, fotbal, atletism, cu sportivi care participă la întreceri de diferite nivele, inclusiv republican. Pe scurt, activăm rodnic și înflorim (zâmbeste).”

...Seara pogorî pe neașteptate. Veni momentul întoarcerii la Chișinău, după o luminoasă zi, blagoslovită de însăși pronia cerească. O zi nemaipomenită, de memorabilă. O fastuoasă sărbătoare a unei toamne de aur, trăită de noi din plin, laolaltă cu oaspeți dragi din Țară, cu întreaga comunitate și suflare a Corjovei, bastion al neamului românesc la Nistru. Împreună cu oamenii satului, care nu-și uită rădăcinile, care urmează drumul deschis de nemuritorii înaintași ce n-au lăsat să se stingă focul din vatra Moldovei. Corjovenii sunt oameni cu temeinice idealuri naționale, cu viziunea limpede a viitorului. Oameni care știu să muncească cu sârg și dăruire, dar și să se odihnească cu folos, să petreacă frumos sărbătorile, clipele de răgaz. Pe scurt, să-și trăiască viața cu sens și demnitate.

În lucirea amurgului, reveneam acasă. Soarele darnic își strângea ultimele raze pe o nesfârșită zare roșietică într-un peisaj deosebit de încântător. Ne întorceam în capitală cu sufletele răvășite de adânci impresii și de copleșitoare bucurii ale întâlnirii cu cei de un sânge și neam.

O zi care ne va rămâne în memorie pentru totdeauna. La sigur, ea va rămâne și în sufletele tuturor celor prezenți la această impresionantă festivitate a spiritului românesc.

**Pavel BRĂDESCU
Iulian BOGATU**

UE: La Chișinău a fost inaugurată expoziția INFOINVENT 2025

Mai multe invenții și produse creative au fost prezentate la Expoziția Internațională Specializată „INFOINVENT 2025”, deschisă în format fizic după două ediții desfășurate online. Astfel, la ediția a XIX-a, derulată în colaborare cu Oficiul Uniunii Europene pentru Proprietate Intelectuală, s-au expus peste 400 de invenții și proiecte creative din R. Moldova, România și alte țări.

Cu un cuvânt de salut la debutul evenimentului a venit Natalia Mogol, director general adjunct al Agenției de Stat pentru Proprietatea Intelectuală (AGEPI), referindu-se mai cu seamă la importanța implicării tinerilor în domeniul invenției și a legăturii dintre educație, cercetare și mediul economic. La rândul său, academicianul Ion Tighineanu, președintele Academiei de Științe

a Moldovei, a vorbit, în calitate de președinte al Juriului, despre nivelul înalt al lucrărilor prezentate și necesitatea sprijinirii tinerilor cercetători, inclusiv prin conectarea la ecosisteme internaționale de inovație.

Prezent la eveniment, dr. Nicolae-Valentin Vlăduț, director general INMA București (Institutul Național de Mașini Agricole), a remarcat rolul colaborării partenerilor provenienți din comunități de cercetare ale celor

două țări. El a mai spus că INFOINVENT este „o punte reală între idei, oameni și soluții aplicabile în economie”.

În data de 4 decembrie a.c., s-a realizat evaluarea proiectelor de către Comisia de experți, precum și desfășurarea Seminarului național „Indicațiile geografice: valoarea tradițiilor locale și perspective de dezvoltare pentru Republica Moldova”. A doua zi, a avut loc ceremonia de închidere, cu omagierea și premierea laureaților expoziției.

INFOINVENT 2025 se organizează de AGEPI, în parteneriat cu ANACEC și Ministerul Educației și Cercetării. Buna desfășurare a evenimentului a fost asigurată grație Proiectului finanțat de UE „Consolidarea drepturilor de proprietate intelectuală în Moldova și Ucraina” (EU4IP).

Cor. UPp

„Fotbal în școli”, dar nu oricum

Prin intermediul programului „Fotbal în Școli”, proiect oficial implementat de Federația Moldovenească de Fotbal (FMF), Liceul „Orizont” din Bălți a fost dotat cu un set complet de echipament sportiv, incluzând: mingi, scăriță de coordonare, veste marcatore și alte materiale necesare desfășurării activităților sportive. În cadrul lecțiilor destinate elevilor din clasele primare sunt inte-

grate activități de inițiere în fotbal, precum: exerciții de coordonare și agilitate cu ajutorul scăriței; jocuri de dezvoltare a vitezei de reacție și orientării în

vârstei pentru consolidarea lucrului în echipă.

Aceste activități au ca obiectiv dezvoltarea competențelor motrice de bază, formarea deprinderilor sportive sănatoase, stimularea interesului pentru mișcare și promovarea valorilor de fair-play și cooperare în rândul copiilor. Fotbalul este unul din sporturile îndrăgite de elevi indiferent de vârstă și de nivelul academic. Datorită generoasei donații din partea FMF, sportul rege poate fi practicat nu oricum, ci în condiții optime, iar acum și în cadrul Liceului „Orizont”, filiala Bălți.

Alexandru COCETOV,
Liceul Teoretic
„Orizont”, Bălți

spățiu; exerciții simple de preluare și pasare a mingii; mini-jocuri adaptate

Elevi ai Școlii auxiliare nr. 7 și-au expus la Parlament din picturile lor tematice

Elevi ai Școlii auxiliare nr. 7 din Chișinău și-au propus să sensibilizeze opinia publică și factori de decizie cu privire la potențialul artistic al copiilor cu dizabilități. În acest scop, Parlamentul a găzduit, în perioada 1-5 decembrie a.c., mai multe expoziții de pictură cu mesaje de empatie și diversitate, organizate în contextul marării Zilei Internaționale a Persoanelor cu Dizabilități.

Evenimentele au fost organizate în colaborare cu Facultatea de Drept a USM, expozițiile tematice conținând tablouri care reflectă sensibilitatea și viziunea artistică a elevilor. Iar doritorii au avut posibilitatea să sprijine copiii vizați, achiziționând lucrările expuse.

Reamintim că în intervalul 2-12 decembrie curent, Legislativul mai găzduiește o expoziție dedicată persoanelor

cu necesități speciale, intitulată „Școala mea e incluzivă”, parte a campaniei naționale „Învățăm Împreună”, desfășurată de UNICEF Moldova și Ministerul Educației și Cercetării. Astfel, în incinta Parlamentului, sunt ex-

puse 16 lucrări realizate de elevi din întreaga țară, care au participat la concursul republican de desene și pliante educative consacrate promovării educației incluzive.

Univers Pedagogic *pro*

Chișinău, MD 2059, str. Doina, nr. 104, et. 2

E-mail: univers2@mail.ru, univers.pedagogic@gmail.com

Tipar: ÎSFEP „Tipografia Centrală”. Tiraj: 469 ex. Comanda nr. 2570.

ECHIPA REDACȚIONALĂ:

REDACTOR-ȘEF ► Oxana Parașciuc

REDACTOR PRINCIPAL ► Iulian Bogatu

REPORTER ► Silvia Țurcan

CORECTOR ► Elvira Țăganaș-Pânte

MACHETATOR ► Iurie Babii

Redacția nu corespundează cu autorii, nu recenzează și nu restituie materialele necomandate. Preluarea articolelor și pozelor este posibilă doar cu acordul prealabil al redacției.

INDICE DE ABONARE LA:

„Poșta Moldovei” – PM21741

„Moldpresa Grup” SRL

Abonare online: <https://services.posta.md/abonarea2022#/publication/264>